

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

■ De Praktijk

Een interventie met een krant

Het goed doorlopen van hechtingsprocessen is voor elk opgroeiend kind van groot belang voor een evenwichtige ontwikkeling tot volwassene. Daarvoor is goed verbaal en non-verbaal contact met de verzorgende ouders (en anderen) noodzakelijk. In onderstaande casus wordt op een concreet moment in het gezinsfunctioneren dit contact geblokkeerd om een ongewenst interactiepatroon te doorbreken.

De krant lezen tijdens het eten wordt in de meeste gezinnen als 'onbehoorlijk' beschouwd. In onderstaand geval wordt het lezen van de krant juist gebruikt als interventiemiddel onder het motto 'ik zie, ik zie, *dat* jij niet ziet'.

Een gezin met twee jonge kinderen meldt zich met grote zorgen over de gezondheid van hun oudste kind, dochter Lotte van bijna drie jaar. Zij eet al tijden erg slecht, zit op de ondergrens van gezond gewicht en is vaak slap en lusteloos. Volgens de kinderarts is Lotte gezond maar 'komt het allemaal door-dad ze te weinig eet'.

Moeder Helena (35 jaar) vertelt dat zij voor zichzelf ook therapie zoekt; ze is ontevreden over zichzelf en over haar leven in Nederland. Ze komt uit Duitsland en is haar man Herbert tegengekomen toen die daar studeerde. Na zijn afstuderen krijgt hij een goede baan in Nederland, waarbij hij ook kan promoveren. Ze verhuizen, maar wel met tegenzin van haar kant. De mogelijke promotie trekt haar over de streep. Ze vindt zijn toekomstige titel erg belangrijk en zit hem achter de broek daar hard aan te werken in zijn weinige beschikbare vrije uren. Bovendien wil zij vaak zijn steun bij de opvoeding van de kinderen. Naast de eetproblemen van Lotte heeft ze ook veel te stellen met de jongste, Maurits, een jongetje van anderhalf jaar dat druk en stout is.

Van belang is te weten dat Helena al vanaf haar negentiende jaar lijdt aan boulimia nervosa. Dat speelt een rol bij de eetproblemen van Lotte: uit eigen ervaring weet Helena immers hoe eetproblemen je leven kunnen beheersen en hoe moeilijk het is er vanaf te komen. Vader Herbert (30 jaar) vertelt dat hij ontevreden is met de partnerrelatie, ze hebben de laatste tijd veel meer conflicten, over henzelf, over de kinderen, over zijn promotie en over haar ongelukkig zijn. Want ongelukkig is Helena, en vooral ook: boos. Dit is niet het leven dat haar voor ogen stond toen ze met Herbert trouwde!

Het huwelijk is niet in alle harmonie tot stand gekomen. Zo'n drieënhalf jaar geleden verbleef Herbert enkele weken voor zijn werk in de Verenigde Staten. Gedurende die tijdelijke scheiding van Helena – met wie hij toen nog niet getrouwd was – waren zijn twijfels of hij wel met haar verder wilde gaan, flink toegenomen. Hij wilde het nog niet uitmaken maar zich bezinnen op de haalbaarheid van deze relatie. De afspraak was dat hij na zijn verblijf in de VS door zou vliegen naar Zuid-Amerika, waar hij samen met Helena op vakantie zou gaan. Aldus geschiedde, en hun hereniging had een direct gevolg: na terugkeer bleek Helena zwanger te zijn. Zonder dat Herbert het wist was zij met de anti-conceptiepil gestopt. Bij hem brak paniek uit, hij wilde het kind niet omdat dit zou betekenen dat hij met Helena door zou gaan. En dat terwijl hij zo sterk twijfelde aan de relatie. Helena had echter een sterke kinderwens en wilde het kind per se houden. Hij wilde vooral eerst het relatieprobleem oplossen. Helena slaagde er echter in hem te overtuigen dat het allemaal wel zou goed komen, als zij maar eerst zouden trouwen. Zijn twijfels ebden weg en hij kon de komst van het kind accepteren en uiteindelijk ook erg wensen.

Lotte werd geboren na een goed verlopen zwangerschap. Als baby dronk zij de eerste twee maanden goed en viel toen een beetje af. Helena maakte zich daarover direct zorgen. Lotte zat toen nog boven de groeicurve van 50%. Helena schakelde van borstvoeding op flesvoeding over, omdat ze daarbij beter in de gaten kon houden wat de baby binnen kreeg. Ze bleef evenwel ongerust en ging steeds meer op Lottes eten letten.

Aan het einde van het eerste jaar was Lotte iets te licht, maar overigens ontwikkelde zij zich prima. Ook de band met moeder werd door Helena als goed ervaren. Toen zij ongeveer anderhalf jaar was, werd Lotte ernstig verkouden, waarbij ze veel slijm ophoestte en benauwd was. Uit angst zich te verslikken werd Lotte steeds voorzichtiger met eten: bij elke hap leek ze bang dat ze erin zou stikken. En moeder werd opnieuw bang dat haar dochtertje te weinig zou eten en dus onvoldoende zou groeien. Ze was immers al te licht voor haar leeftijd.

Hoe ziet het eetpatroon van het gezin en van Lotte er op dit moment uit? Vooral het ontbijt verloopt krampachtig. Vader gaat vroeg naar zijn werk en moeder ontbijt met Lotte, terwijl Maurits meestal nog wat doorslaapt. Moeder snijdt het brood in kleine stukjes, zoals Lotte dat graag wil, in de hoop dat ze wat eet. Tijdens het eten 'beloert' ze haar dochter met angst in het hart

terwijl deze een klein beetje eet, maar ze zegt niets. Lotte voelt de spanning van moeder wel en krijgt bijna niets door haar keel, rapporteert vader. Lotte is op zich niet kieskeurig en ze eet in de loop van de dag af en toe wat tussendoor, maar steeds weinig. Ze eet en kauwt dan langzaam, waardoor moeder zich getergd voelt. Vader zegt dat moeder het als een aanval op haar persoon ervaart dat Lotte zo slecht eet. Moeder vertelt dat zij ervaring heeft met zowel een neefje als een nichtje die allebei slecht en selectief aten, waarbij iedereen uit dat gezin er bovenop zat. Haar eigen ouders keken vroeger ook altijd toe of ze wel voldoende at. Wat Lotte doet, roept bij haar een gevoel van falen als moeder op.

De lunch verloopt vaak op dezelfde wijze; bij de avondmaaltijd is vader aanwezig en dan eet Lotte iets makkelijker, ook al omdat moeder daarbij ook aandacht schenkt aan vader en Maurits. Als Lotte bij anderen is eet ze goed en voldoende.

Het patroon is wel duidelijk geworden. Maar hoe te interveniëren? Positief is dat moeder erg gemotiveerd is om mee te werken. Haar eigen eetprobleem en haar angst dat ze een slechte moeder is, zijn daarbij sterke motieven. De volgende opdrachten worden geformuleerd en moeder blijkt bereid deze uit te voeren.

Moeder maakt 's morgens een bordje met brood voor Lotte zoveel als zij vindt dat Lotte moet eten. Vervolgens gaat zij bij dat ontbijt de krant lezen. Die moet ze zodanig voor haar gezicht houden dat Lotte kan zien *dat moeder haar niet kan zien*. Moeder zegt tegen Lotte dat alles wat zij eet goed en voldoende is. Na ongeveer een kwartier, de tijd die Lotte nodig heeft voor het eten, ruimt moeder het bordje af. Ze kijkt daarbij niet naar wat er wellicht nog over is, en geeft geen enkel commentaar.

Tevens krijgt moeder een verbod om met Lotte over haar eten te praten, ook niet als er anderen bij zijn. Bij het avondeten krijgt moeder de instructie om niet meer apart voor Lotte te koken. Ook zal ze het eten op een groot bord opscheppen, zodat de portie wat kleiner lijkt. De tafelschikking wordt zo gewijzigd dat moeder niet meer direct op Lottes bord kijkt.

Het is een uitgebreide instructie, maar moeder voert deze, met steun van vader, prima en consequent uit. Bij het bezoek een week later kunnen dan ook veel resultaten gemeld worden. Lotte is beter gaan eten, en ze eet 'wat de pot schaft'. Moeder heeft het kunnen verdragen zo weinig controle uit te oefenen. Ze is meer ontspannen en rapporteert dat het zo een heel ander leven is. Lotte toont zich levendiger en energiever en heeft geen behoefte meer tussen

de middag te slapen. Bovendien is ze vrolijker en verweert zij zich beter tegen haar broertje. Opvallend is ook dat ze meer contact met moeder zoekt. Helena voelt zich competenter worden in haar rol als moeder. Van belang is eveneens dat vader en moeder samen over het eten zijn gaan praten zonder ruzie te krijgen.

In de hierop volgende weken zet de verbetering zich zo goed door dat het onderwerp van tafel kan worden gehaald. Daarna komen de pedagogische problemen rond Maurits aan bod en vervolgens de ernstige relatieperikelen van de echtelieden. Die blijken evenwel niet met een krant te kunnen worden opgelost...

Jan Meerdinkveldboom

Training tot

KINDERTOLK[®]

KINDEBLOK[®]

Voor HBO-professionals en therapeuten

Leer werken met de methodiek 'Het Fluisterkind[®]'

Meer informatie en aanmelden op: www.kindertolk.nl